

Městský úřad Hranice
Odbor stavební úřad, životního prostředí a dopravy
ODDĚLENÍ ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
Pernštejnské náměstí 1, Hranice

Č.j.: OSUZPD/4150/16

Vyřizuje: Ing. Martin Kudláček

E-mail: martin.kudlacek@mesto-hranice.cz

Telefon: 581 828 348

Hranice, dne: 29.03.2016

METODICKÉ DOPORUČENÍ – KŮROVCOVÁ GRADACE 2016

Vzhledem k průběhu nadprůměrně suchého a teplého léta roku 2015 a k následné již periodicky se opakující mírné zimě s minimem mrazových dnů a s minimální sněhovou pokrývkou lesnické prognózy očekávají v roce 2016 výraznou kůrovcovou gradaci. V souvislosti s touto skutečností je nutno připomenout všem vlastníkům lesa jejich základní povinnosti na úseku ochrany lesa. Každý vlastník lesa je povinen provádět taková opatření, aby se předcházelo a zabránilo působení škodlivých činitelů na les, tzn. preventivně bránit vývoji, šíření a přemnožení škodlivých organismů. Při přemnožení škůdců v lese je pak povinen činit bezodkladná opatření k jejich eliminaci a ke zmírnění následků jejich působení. Aby byly uvedené povinnosti splněny, je nutné pečlivě dodržovat následující termíny:

- **dříví napadené kůrovci zpracovat**, nebo odvézt z lesa ke zpracování, nebo jinak účinně asanovat **nejpozději do 31. března** běžného roku;
- **veškeré polomy, vývraty a ostatní hmotu** atraktivní pro rozvoj kůrovců vzniklou do 31. března vytěžit, zpracovat a odvézt z lesa ke zpracování, nebo asanovat **nejpozději do 31. května** běžného roku;
- **veškeré kůrovcové dříví vzniklé po tomto termínu** je vlastník lesa povinen vyhledávat, zpracovávat a asanovat **bezodkladně**;

Pokud nedochází k včasnému a plynulému odvozu ke zpracování nebo lze takový stav důvodně očekávat, je nezbytné bezodkladně a účinně asanovat veškeré kůrovcem napadené dříví, které zůstává ležet přímo v lese, nebo na lesních skládkách. Za účinnou asanaci je považováno:

- **odkornění** (pouze do vývojového stádia larvy), pokud se vyskytuje již kukla, nebo vyvinutí brouci, lze tento způsob využít pouze za pomoci odkorňovací frézy;
- **chemická asanace postřikem** (dle Seznamu povolených přípravků na ochranu lesa);
- balení skládek dříví do **insekticidních sítí**;
- **přímý odvoz** ke zpracování (pouze do vývojového stádia larvy), jinak nutnost chemické asanace, protože hrozí odpadávání kůry a šíření kůrovců;

Na základě bionomie lýkožroutů na smrku je možné konstatovat, že nedojde-li u napadeného stromu k jeho včasnému zpracování a asanaci podle výše stanovených zásad a kůrovci zdárně dokončí svůj vývoj, je následně **napaden 2-10 násobek objemu dřevní hmoty** původně napadeného jedince.

Dodržování uvedených základních zásad ochrany lesa bude předmětem dozorové činnosti ze strany Orgánu státní správy lesů a České inspekce životního prostředí.

Současně je nutno mít na paměti i další povinnost vlastníka lesa v zájmu trvale udržitelného hospodaření v lesích a to zalesnění holin nejpozději do dvou let o jejich vzniku.

Na základě ustanovení § 37 odst. 1 lesního zákona je vlastník lesa povinen hospodaření v lesích zajišťovat **v součinnosti s odborným lesním hospodářem** (dále jen „OLH“), který mu zabezpečuje odbornou úroveň tohoto hospodaření. **Činnost OLH hradí stát a proto apelujeme na vlastníky lesa, aby tuto službu maximálně využívali a dbali odborných pokynů z jejich strany.**

Ing. Martin Kudláček
samostatný referent
oddělení životního prostředí

otisk razítka

Vyvěšeno na úřední desce dne :

Sňato z úřední desky dne :

Odpovědný pracovník (podpis) :

Rozdělovník:

Obecní úřady obcí ve správním obvodu ORP Hranice – prostřednictvím DS

Příloha – Kontakt na OLH ve správním obvodu ORP Hranice dle katastrálních území

Revír	Jméno	Katastrální území	Telefon
Jindřichov	Oldřich Michálek	Bělotín, Jindřichov u Hranic, Lučice na Moravě, Nejdek u Hranic, Střítež nad Ludinou,	724 523 645
Střítež	Martin Honka	Boňkov u Hranic, Boškov, Hrabůvka u Hranic, Klokočí, Kovářov u Potštátu, Kyžlířov, Lhotka u Hranic, Lipná, Milenov, Olšovec, Padesát Lánů, Partutovice, Potštát-Dolní Předměstí, Potštát-Horní Předměstí, Potštát-město, Radíkov u Hranic, Středolesí, Uhřínov u Hranic, Velká u Hranic	724 523 644
Opatovice	Ing. Rudolf Žabka	Černotín, Hluzov, Hranice, Hranické Loučky, Hustopeče n./B., Kunčice, Milotice n./B., Opatovice u Hranic, Paršovice, Polom u Hranic, Poruba n./B., Skalička u Hranic, Špičky, Teplice n./B., Valšovice, Vysoká u Hustopečí n./B., Zámrský, Ústí	725 257 626
Rajnochovice	Ing. Lenka Svěchová	Horní Újezd, Provodovice, Všechnovice	724 523 813
Holešov	Ing. Martin Kratochvíl	Býškovice	724 524 162
Paršovice	Ing. Marek Šuba	části k. ú. Drahotuše, Paršovice, Valšovice přiléhající ke Školnímu polesí SLŠ - Valšovice	737 966 077
Týn nad Bečvou	Aleš Tomáš	Dolní Těšice, Drahotuše, Horní Těšice, Malhotice, Rakov u Hranic, Rouské, Slavíč	724 525 187

Zásady ochrany lesních porostů proti kůrovcům

Zásady ochrany lesních porostů proti škodlivému působení kůrovců lze obecně shrnout do tří bodů (a také je třeba je důsledně dodržovat):

- odstraňování atraktivního materiálu pro vývoj kůrovců z lesních porostů (preventivní opatření);
- **soustavné vyhledávání a asanace napadeného dříví před výletem** kůrovců;
- dočišťování ohnisek žíru pomocí odchyťových zařízení (lapáky, otrávené lapáky, feromonové lapače).

Preventivní opatření

Prevence spočívá zejména v odstraňování atraktivního materiálu pro namnožení kůrovců. Jde především o včasné zpracování polomového dříví a odstranění dříví z těžby.

Lapáky

Lapák je pokácený a odvětvný strom, podložený (aby brouci mohli využít celou plochu kmene) a zpravidla zakrytý větvemi (zpomalení vysychání kůry). Kácí se před předpokládaným začátkem rojení, tj. zpravidla do konce března. Lapáky se musí kontrolovat, a to především z důvodu jejich obsazení, aby bylo možné včas přikácet další lapáky. Ty se přikacují, je-li lapák plně obsazen (cca 1 závrt na 1 dm² v nejhustěji napadené části kmene). Současně se kontroluje vývoj lýkožroutů, aby bylo možné lapáky včas asanovat.

Lapák zakrytý větvemi

Feromonové lapače

Feromonový lapač je umělohmotná past, ve které je vyvěšen jeden feromonový odparník. Lapače stavíme opět na ohrožená místa (kůrovcová ohniska, kde se lýkožrout v předchozím období vyskytoval, čerstvé kalamitní holiny, osluněné porostní stěny apod.). Feromonové lapače kontrolujeme a přitom odebíráme zachycené

brouky, které počítáme; při větším množství je můžeme odměřit – 1 ml (po odstranění hrubých nečistot) je 35 lýkožroutů. Kontroly provádíme v intervalu 7 – 14 dní. Odebrané brouky hubíme (lihem, horkou vodou apod.). Dle pokynů výrobce vyměňujeme feromonové odparníky. Optimální počet lapačů a druh odparníku, včetně termínu výměny, je vhodné konzultovat s odborným lesním hospodářem (OLH).

Štěrbínový lapač

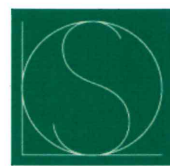
Křížový lapač

Asanace napadeného dříví

Asanace dříví je velmi důležitým prvkem v systému ochrany lesa proti kůrovcům. Nejvhodnější je okamžitý odvoz napadeného dříví z lesa (nehrozí-li již výlet dospělců). Napadené dříví můžeme odkornit (ne v období, kdy již hrozí vylétnutí dospělců) nebo chemicky asanovat (pouze dodavatelsky). Způsob a termín asanace je nutné opět konzultovat s OLH.

Jak postupovat, když si nevíte rady?

V prvé řadě je možné se obrátit na svého odborného lesního hospodáře. Druhou možností je obrátit se na pracovníky Lesní ochranné služby – LOS (www.vulhm.cz/los, tel.: 257 892 222), kteří Vám bezplatně poradí, co a jak provést, abyste splnili zákonnou povinnost a zabránili vzniku dalších škod kůrovci. Na stránkách LOS najdete i další informace o kůrovcích.

lesní ochranná služba

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 110 00 Praha 1

info@mze.cz, www.eagri.cz

ve spolupráci s LOS, VÚLHM, v.v.i. www.vulhm.cz/los

Fotografie: archiv LOS, Text: doc. Ing. Petr Zahradník, CSc., Ing. Miloš Knížek, Ph.D.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

KŮROVCI
vážná hrozba
pro smrkové lesy!

LÝKOŽROUTI (KŮROVCI) – VÁŽNÁ HROZBA PRO SMRKOVÉ LESY!

Dlouhodobý srážkový deficit negativně působí na vitalitu lesních porostů, zejména pak smrkových (mají plochý kořenový systém pronikající pouze několik decimetrů do půdy), což ovlivňuje obrannou schopnost proti různým škodlivým organismům, především pak podkornímu hmyzu, tedy i kůrovci. Extrémně suchý rok 2015 způsobil významné oslabení smrkových porostů, což se zřetelně projevilo nárůstem napadených stromů a porostů kůrovci. Významné poškození suchem lze přitom očekávat i v následujících letech.

Opatření proti zamezení vzniku škod jsou zakotveny v legislativě, takže v případě jejich nedodržení mohou následovat sankce, což je jistě nepříjemné. **Každý vlastník musí dle zákona o lesích (č. 289/1995 Sb.) a vyhlášky o ochraně lesa (č. 101/1996 Sb., v platném znění) provádět taková opatření, aby zabránil působení škodlivých činitelů, tzn., že musí škůdce monitorovat a evidovat, preventivně bránit jejich vývoji a šíření a v případě vzniku škod provést taková opatření, která zabrání dalšímu šíření škůdce a vzniku dalších škod.** V případě napadení stromů kůrovci musí tyto stromy ihned vytěžit a náležitě asanovat. Na smrku jsou nejnebezpečnější lýkožrout smrkový (*Ips typographus*), lýkožrout severský (*Ips duplicatus*) a lýkožrout lesklý (*Pityogenes chalcographus*).

Co to jsou kůrovci?

Brouci, jejichž vývoj (vajíčko-larva-kukla-dospělec) probíhá v lýku pod kůrou napadených stromů. Žírem dospělců a larev v lýku vzniká typický požerek. Žír vážně poškozuje vodivá pletiva napadeného stromu a při silném napadení vede k jeho odumření.

Lýkožrout smrkový (cca 5 mm) napadá především čerstvě odumřelé dříví (polomy, vytěžené dříví v porostu nebo na skládkách), dále pak oslabené stojící stromy (např. suchem) a při přemnožení i zdravé stojící stromy. Vývoj probíhá pod kůrou na kmenech

Dospělec lýkožrouta smrkového

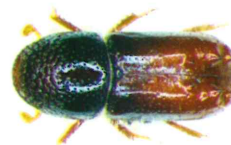
dospělých smrků s výjimkou jejich vrcholku (nejčastěji od stáří 60 let, výjimečně i mladších). Jeho vývoj trvá obvykle 6 – 10 týdnů, v závislosti na teplotě.

Rozvinutý požerek lýkožrouta smrkového

Lýkožrout severský (cca 4 mm) škodí především na Moravě a ve Slezsku, je velmi podobný předchozímu druhu, zpravidla i včetně délky vývoje. Napadá však pouze stojící stromy, a to v korunové, slabší části kmene.

Lýkožrout lesklý (cca 2 mm) se vyvíjí pod kůrou větví starých smrků, ve vrcholové části koruny nebo na mladých stromcích; na kmeni dospělých smrků ve střední a spodní části se vyskytuje méně často. Vývoj trvá 6 – 10 týdnů.

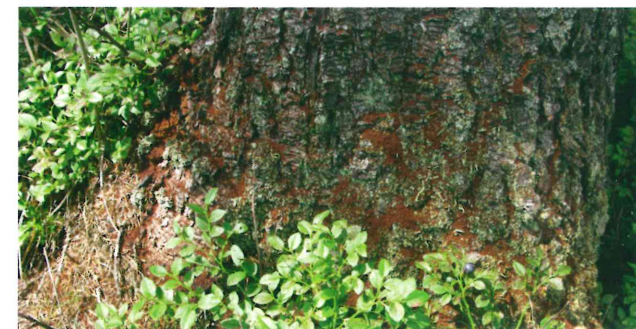
Dospělec lýkožrouta lesklého

Požerek lýkožrouta lesklého

Identifikace napadených stromů

Na stojících stromech je prvním symptomem přítomnost drtinek na patě kmene. Na kmeni se objevují závrtý, doprovázené často výrony pryskyřice (pozor: v případě oslabení suchem k tomuto smolení často nedochází). Posléze dochází k barevným změnám jehličí, které postupně rezne a opadáva. Dochází také k opadávání kůry, napřed na malých ploškách, později prakticky na celém kmeni. Napadené stromy již nelze zachránit, je nutné je urychleně pokácet a následně asanovat. Na ležících stromech se nacházejí závrtové otvory, vedle kterých se objevují hromádky rezavých drtinek.

Drtinky na patě stojícího stromu

Kůrovcové ohnisko

Drtinky na ležícím kmenu